

Dnro V/320/2022

Ohje ravitsemisalan oppilaitoksille

Ohje anniskelupassikokeita järjestäville oppilaitoksille

Johdanto

Alkoholilain (1102/2017) mukaan anniskelupaikan vastaavalla hoitajalla tai muulla tehtävään nimetyllä henkilöllä tulee olla alkoholilain tuntemista osoittava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valviran) hyväksymän mallin mukainen todistus.

Henkilökuntaa koskevat säännökset eivät kuulu luvan myöntämisen edellytyksiin, mutta luvanhaltija vastaa lain velvoitteiden toteuttamisesta osana alkoholilain 56 §:n mukaista omavalvontasuunnitelmaa. Anniskelupaikassa tulee olla paikalla luvanhaltijan edustajana tämän määräämä vastaava hoitaja tai muu luvanhaltijan tähän tehtävään nimeämä henkilö, jos paikka on avoinna asiakkaille.

Tämä ohje korvaa edellisen 2.3.2018 annetun ohjeen ravintola-alan oppilaitoksille (Dnro V/8307/2018) 10.1.2022 alkaen.

Kokeiden järjestäminen

Alkoholilain tuntemista osoittavan todistuksen myöntää valtioneuvoston toimiluvan tai opetusministeriön järjestämisluvan nojalla ravintolapalvelun koulutusta antava oppilaitos. Oppilaitosten ei erikseen tarvitse hankkia muuta

virallista hyväksyntää kokeiden järjestämiseen. Alkoholilaisissa (1102/2017) tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa alkoholilain valvonnasta (158/2018, jäljempänä STM:n asetus) ei säädetä tarkemmin, miten koe tulee järjestää.

Valviran sivuilla on julkaistu lista anniskelupassikokeita järjestävistä oppilaitoksista. Listaa päivitetään oppilaitosten ilmoitusten perusteella.

Kokeiden järjestämisessä huomioitavaa

Oppilaitoksen tulee väärinkäytösten minimoimiseksi tarkistaa luotettavasti kokeeseen saapuvan henkilön henkilöllisyys. Oppilaitos saa itse päättää, suoritetaanko koe käsin kirjoittaen vai tietokoneella. Olennaista on, että koe suoritetaan riittävässä valvonnassa. Kokeen voi suorittaa yksilöllisenä kokeena etänä, jos kokeen suoritusta pystytään valvomaan henkilökohtaisesti koko kokeen suorituksen ajan.

Oppilaitokset päättävät itse, millä kielellä kokeet järjestävät. Valviran julkaisema oppimateriaali alkoholijuomien anniskelusta on saatavana suomen, ruotsin ja englannin kielellä.

Oppilaitos voi järjestää kokeen myös suullisena, jos siihen on erityisiä syitä, kuten esimerkiksi lukihäiriö tai maahanmuuttajien kielivaikeudet. Oppilaitoksen oman harkinnan mukaan kokeessa on sallittua käyttää luotettavaa ja puolueetonta tulkkia. Sanakirjan käyttö kokeessa on sallittua, mutta kokeen valvojan tulee tarkistaa sanakirja ennen koetta. Muuta materiaalia kokeessa ei saa käyttää.

Koekysymykset

STM:n asetuksen mukaan kokeessa on oltava yhteensä vähintään 30 kysymystä. Koekysymyksissä on käsiteltävä ainakin niitä alkoholilain säännöksiä, jotka koskevat

- anniskelukieltoja,
- henkilökunnan vastuulla olevaa valvontaa ja järjestyksenpitoa,
- anniskelualuetta ja
- anniskeluaikoja.

Koe katsotaan hyväksytyksi, jos kokeen suorittaja saa vähintään 80 prosenttia maksimipistemäärästä.

Valvira on yhteistyössä oppilaitosten kanssa koonnut kysymyspankin. Kysymykset ovat tyypiltään joko oikein/väärin -kysymyksiä tai monivalintakysymyksiä. Kysymykset perustuvat Valviran julkaisemaan

”Alkoholijuomien anniskelu” -nimiseen ohjeeseen, joka on saatavilla Valviran verkkosivuilla (www.valvira.fi). Alkoholijuomien anniskelu -ohjeessa käsitellään STM:n asetuksessa mainittujen asioiden lisäksi myös esimerkiksi markkinointia ja anniskeluluvan hakemista. Kokeeseen voi sisällyttää kysymyksiä markkinoinnista, mutta anniskeluluvan hakemista ei ole tarpeen käsitellä. Sen vuoksi kysymyspankissa on myös markkinointiin liittyviä kysymyksiä.

Oppilaitokset voivat valita koekysymykset kysymyspankista tai laatia ne itse. Kysymyspankin käyttö ei ole pakollista, mutta suositeltavaa. Mikäli oppilaitos laatii koekysymykset itse, Valvira suosittelee, että kysymykset olisivat myös oikein/väärin -kysymyksiä tai monivalintakysymyksiä. Kokeeseen voidaan kuitenkin sisällyttää esseekysymyksiä. Perusteltua vastausta edellyttävät kysymykset, jotka saattavat mitata monivalintakysymyksiä paremmin henkilön alkoholilainsäädännön tuntemista, tulee laatia sellaisiksi, että niihin annetut vastaukset voidaan arvostella ja pisteyttää selkeästi. Tulkinnanvaraisia kysymyksiä pitää välttää. Valvira suosittelee, että kokeessa olisi 40 kysymystä, joista 30 olisi oikein/väärin -kysymyksiä ja 10 monivalintakysymystä.

Valvira suosittelee, että oppilaitokset pitäisivät koekysymykset itsellään eivätkä luovuttaisi niitä kokeeseen osallistuville henkilöille oppilaitoksesta pois vietäväksi. Kokeen suorittaneelle on kuitenkin varattava hänen pyynnöstään mahdollisuus saada oppilaitoksessa nähtäväksi koepaperinsa ja vastauksiin sovelletut arvosteluperusteet.

Alkoholijuomien anniskelu -ohje toimii keskeisenä opetusmateriaalina myös ravitsemisalan oppilaitosten kokeeseen valmentavilla kursseilla. Kokeeseen voi osallistua myös ilman kokeen järjestävän oppilaitoksen koulutukseen osallistumista. Tällöin kokeeseen osallistuva henkilö opiskelee ohjeen itsenäisesti.

Todistus

Alkoholilain tunteminen osoitetaan ravintola-alan koulutusta tarjoavan oppilaitoksen antamalla todistuksella eli anniskelupassilla. Todistus myönnetään henkilölle, joka on suorittanut hyväksyttävästi alkoholilain ja sen valvonnan toimintatapojen tuntemista arvioivan kokeen.

Valvira on alkoholilain 57 §:n nojalla vahvistanut todistuksen mallin. Oppilaitos antaa kokeen hyväksytysti suorittaneelle Valviran vahvistaman mallin mukaisen todistuksen. Todistus hyväksytystä kokeesta annetaan oppilaitoksen nimissä. Valviran vahvistamaan todistusmalliin ei sisällytetä ylimääräistä tekstiä.

Oppilaitoksen ei tule antaa varsinaisen todistuksen lisäksi mitään muuta todistusta.

Oppilaitos voi itsenäisesti päättää, käyttääkö antamassaan todistuksessa yhtä vai kahta allekirjoittajaa. Valvira ei näe estettä todistuksen allekirjoittamiseen kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella. Ohjeen liitteinä on kolme vaihtoehtoista todistus pohjaa. Oppilaitos voi myös itse päättää, ketkä todistuksen allekirjoittavat. Allekirjoittajan olisi kuitenkin hyvä olla henkilö, joka osaa tarvittaessa neuvoa anniskelupassiin liittyen.

Jäljennös todistuksesta tulee säilyttää paperisena tai sähköisenä oppilaitoksessa. Mikäli todistus katoaa, voi siitä tiedustella kopiota todistuksen myöntäneeltä oppilaitokselta.

Koetta vastaavat koulutukset ja tutkinnot

Ravitsemisalán perustutkinnon, ammatti- ja erikoisammattitutkinnon sekä matkailu- ja ravitsemisalán ammattikorkeakoulututkinnon katsotaan vastaavan alkoholilain tuntemista osoittavan kokeen suorittamista, jos tutkintoon kuuluu kokeessa käsiteltävien aihealueiden opetusta. Oppilaitos saa antaa tutkinnon suorittaneelle henkilölle alkoholilain osaamista osoittavan todistuksen. Tutkintotodistukseen olisi hyvä tehdä merkintä, josta ilmenee, että tutkinto täyttää alkoholilaisissa (1102/2017) vastaavalle hoitajalle asetetut vaatimukset.

Ravintola-alan koulutusta Ahvenanmaan maakunnassa antavan oppilaitoksen antama alkoholijuomien anniskeluun liittyvien säännösten tuntemista osoittava todistus hyväksytään osoitukseksi vastaavan hoitajan pätevydestä.

Maksut

Oppilaitoksella on oikeus periä kokeesta maksu, joka vastaa enintään kokeen järjestämisestä aiheutuvia todellisia kustannuksia.

Siirtymä

Anniskelupassia koskevat säännökset tulivat voimaan vuoden 2003 alusta. Tämän jälkeen suoritettu todistus alkoholijuomien anniskelua koskevien säännöksiin hallitsemisesta hyväksytään osoittamaan alkoholilain osaamista myös uuden alkoholilain (1102/2017) aikana, eli jo anniskelupassin suorittaneiden henkilöiden ei tarvitse uusia koetta 1.3.2018 jälkeen.

Lain siirtymäsäännöksen eli 93 §:n mukaan sen, joka on vanhan alkoholilain (1143/1994) 21 b §:n tarkoittamalla tavalla kelpoinen toimimaan anniskelupaikan vastaavana hoitajana, katsotaan täyttävän myös alkoholilain (1102/2017) pätevyysvaatimukset.

Lisätietoja

Lisätietoja saa sähköpostitse osoitteesta alkoholi@valvira.fi.

3.1.2022

Johtaja	Jussi Holmalahti
Tarkastaja	Johanna Hallberg

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi

Liitteet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran vahvistama todistusmalli kahdella allekirjoittajalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran vahvistama todistusmalli yhdellä allekirjoittajalla

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran vahvistama todistusmalli sähköisesti allekirjoitetulle todistukselle